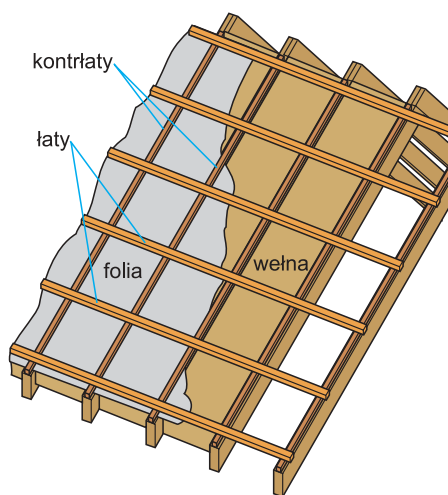

Dachy o konstrukcjach drewnianych można dowolnie kształtować (fot. Von Müller Dachówki)

Konstrukcja widocznego tu „wolego oczka” jest skomplikowana i zajmuje wiele miejsca (fot. Wienerberger)

Oto najczęściej obecnie stosowane rozwiązanie, w którym folia wstępnego krycia (FWK) zastępuje tradycyjne deskowanie z papą. To poszycie nie nadaje się jednak pod gonty i dachówki bitumiczne

1 Co trzeba wiedzieć o konstrukcji dachu?

W Polsce, po półwieczu dominacji żelbetowego stropodachu niewentylowanego, nastąpił powrót do uświęconych tradycją i w dużej mierze uzasadnionych klimatem dachów stromych. Dziś, po kilkunastu latach „odreagowywania klocków”, można też zaobserwować pewien nawrót do formy dachu płaskiego, pobratanego już jednak z całkiem inną, nowoczesną technologią (dach wentylowany).

W dziedzinie materiałów konstrukcyjnych na dachy strome od stuleci niepodzielnie króluje drewno. Jest to surowiec tani, łatwy w obróbce, a także odpowiednio wytrzymały i trwały. Drewniana więźba sprawdza się jako podłoże pod wiele rodzajów pokryć dachowych, w tym również pod najpopularniejsze u nas **dachówki ceramiczne i cementowe, blachy i blachodachówki**, a także **papy i gonty bitumiczne**. Pokrycia te dzielą się na **lekkie** (1,5-20 kg/m²) i **ciężkie** (30-80 kg/m²), co ma istotne znaczenie dla wyboru parametrów konstrukcji dachu. Na ogół jednak – choć nie zawsze! – w projektach domów jednorodzinnych przyjmuje się wymiary krokwi wystarczające dla pokryć ciężkich, gdyż poza ciężarem samego pokrycia uwzględnia się jeszcze dwa istotne w naszym klimacie czynniki:

- maksymalne obciążenia od wiatru i śniegu (ponad 100 kg/m²),
- możliwość ułożenia pomiędzy krokwiami wystarczająco grubej warstwy ocieplenia – ponieważ w Polsce warstwa ta powinna mieć co najmniej 15 cm (zaleca się 20 cm), zwykle projektuje się krokwie o przekrojach od 5/15 do 8/18 cm.

Najpopularniejsze typy drewnianych więźb dachowych omawiamy w artykule „Jak kręgosłup”, w niniejszym numerze BD.

2 Jakie powinno być podłoże pod pokrycie?

Każdemu rodzajowi pokrycia dachu odpowiada indywidualna technologia mocowania, a co za tym idzie – odpowiednie podłoże. Papy oraz gonty i dachówki bitumiczne wymagają sztywnego podłoża o równej powierzchni – pełnego odeskowania więźby (najlepiej deskami łączonymi na pióro i wpust) lub obicia jej płytami z wodoodpornej sklejki. Są to podłoża drogie, co warto mieć na uwadze, zwłaszcza, że na pokrycie gontem bitumicznym decydujemy się często ze względu na jego niską cenę. Należy też pamiętać o pozostawieniu szczeliny wentylacyjnej pomiędzy podłożem a warstwą termoizolacji.

W przypadku dachówki ceramicznej, cementowej, a także pokryć z blachy i blachodachówki, mamy do wyboru dwa typy podłoża: tradycyjny (jednocalowe deski mocowane na styk do krokwi, pokryte warstwą papy, przez którą mocuje się do krokwi łąty, kontrłąty, a następnie pokrycie – blachę lub dachówkę) oraz nowocześniejszy, w którym deskowanie i papę zastępuje mocowana do krokwi **folia wstępnego krycia (FWK)**. W obu przypadkach **bardzo ważne jest zachowanie szczeliny wentylacyjnej** pomiędzy podkładem a pokryciem dachu (zapewnia je prawidłowo wykonany ruszt z łąt i kontrłąt). Jeśli zdecydujemy się na papę lub folię FWK o niskiej paroprzepuszczalności, konieczne będzie też pozostawienie szczeliny pomiędzy podkładem (odpowiednio: deskowaniem lub FWK) a warstwą izolacji cieplnej dachu.

3 Dlaczego gonty i dachówki bitumiczne?

Znane od ponad 50 lat, we współczesnej postaci składają się z osnowy (najczęściej z włókniny szklanej lub jej mieszanki ze sztucznym tworzywem), powleczonej obustronnie masą asfaltową. Na górną powierzchnię gontu (dachówki) nałożona jest warstwa posypki – to od jej barwy zależy kolor gontu. Spód stanowi zwykle warstwa samoprzylepna.

Gont bitumiczny nakleja się pasami długości 1 m i szerokości ok. 35 cm. Kolejne pasy, układane na zakładkę, **sklejają się w procesie wulkanizacji** pod

wplywem działania promieni słonecznych, dlatego do wykonania pokrycia najlepiej wybierać ciepłe miesiące. Do zalet tego materiału należą:

- niewielki ciężar, dzięki czemu konstrukcja dachu może być zaprojektowana oszczędniej, z elementów o mniejszych przekrojach;
- możliwość krycia dachów o wymyślnych, skomplikowanych kształtach, bez konieczności stosowania kosztownych elementów nietypowych (gąsiorów, koszów, krawędziówek itp.), a także o różnym nachyleniu (11-87°);
- prostota montażu, bez potrzeby używania specjalistycznych narzędzi; łatwość wymiany elementów uszkodzonych (niski koszt napraw);
- mała ilość odpadów ze względu na niewielkie wymiary elementów; niski koszt wykończenia dachu (w praktyce można wykorzystać każdy skrawek materiału);
- odporność na odkształcenia pod wpływem temperatury i ruchów podłoża;
- szczelność i trwałość – do 40 lat bez zabiegów konserwacyjnych;
- duży wybór wzorów, pozwalający dobrać pokrycie do każdego rodzaju elewacji.

4 Dlaczego blachy, blachodachówka?

Od dawien dawna do krycia dachów wykorzystywano blachy płaskie: **miedziane** (drogie i trwałe – do 300 lat) oraz **cynkowe** lub **ocynkowane** (dość tanie, o trwałości szacowanej na 50 lat). W ostatniej dekadzie olbrzymią popularność i stałe miejsce w krajobrazie zdobyły **wielowarstwowe blachy profilowane** z rdzeniem stalowym lub aluminiowym. Arkusze tłoczone są najczęściej w fakturę dachówek, stąd nazwa – **blachodachówki**. Ich zewnętrzną warstwę stanowi powłoka z akrylu, poliestru, plastizolu, PVF2 lub puralu, nadająca pokryciu odporność na uszkodzenia mechaniczne, wpływ opadów deszczu i działanie promieni UV, a także kolor, połysk i fakturę. Blachodachówki z blachy wielowarstwowej warto stosować ze względu na ich liczne zalety:

- są wytrzymałe i trwale zabezpieczone powłokami antykorozyjnymi (czas eksploatacji sięga 50 lat);
- duży wybór profili (różnorodność wzorów tłoczenia), bogata kolorystyka i wykończenie (powierzchnia matowa lub połyskliwa), pozwalają uzyskać indywidualny efekt estetyczny;
- łatwość i szybkość montażu, bez konieczności pełnego deskowania;
- niska waga – do 5 kg/m²;
- niewysokie koszty w porównaniu z dachówką cementową lub ceramiczną, warunkowane jednak prostą formą dachu – przy skomplikowanej geometrii i licznych załamaniach połączeń koszt może wzrosnąć nawet dwukrotnie ze względu na dużą ilość odpadów;
- nie wymagają wielu zabiegów konserwacyjnych;
- można przy ich użyciu odnawiać lub wymieniać stare pokrycia dachowe, korzystając np. z istniejącej więźby.

Koronny argument przeciwników blach – hałas od kropli deszczu – traci na sile, jeśli zastosujemy grubą warstwę izolacji termicznej dachu, która jednocześnie wytłumi dźwięki.

5 Dlaczego dachówki?

Dachówki ceramiczne to pokrycie o najdłuższej – bo wielowiekowej – tradycji. Ta sięgająca setek lat długowieczność wynika zarówno z jego trwałości, jak i łatwości naprawy poprzez wymianę pojedynczych dachówek. Jest to pokrycie najcięższe (50-75 kg/m²), kosztowne, ale wymarzone dla osób ceniących solidne, sprawdzone rozwiązania. Niekwestionowana jest także jego szczególna uroda i nie pozbawiony wdzięku styl starzenia.

Gontem bitumicznym pokryjemy dach o najbardziej skomplikowanej formie (fot. IKO)

Pokrycia bitumiczne dostępne są w wielu kolorach (fot. Stema)

Dach pokryty blachą trapezową nadaje budynkowi majestatyczny wygląd (fot. Lindab)

Blachodachówka produkowana jest w bogatej gamie kolorów (fot. Ruukki)